

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2425/2011, ECLI:CZ:NS:2013:23.CDO.2425.2011.1

Číslo: 88/2013

Právní věta:

Účinky řádného doručení písemnosti soudem nastávají i v případě, kdy je písemnost doručována prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a adresát tuto písemnost převezme, ač správně má být písemnost doručována do datové schránky adresáta.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2013

Spisová značka: 23 Cdo 2425/2011

Číslo rozhodnutí: 88

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doručování

Předpisy: § 45 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d p r o P r a h u 8 r o z s u d k e m z e d n e 1 4 . 4 . 2 0 1 0 u l o ž i l d r u h é ž a l o v a n é p o v i n n o s t z a p l a t i t ž a l o b c i č á s t k u 2 1 8 8 2 8 K č s ú r o k e m z p r o d l e n í v e v ý š i s p e c i f i k o v a n é v t o m t o v ý r o k u r o z s u d k u (v ý r o k p o d b o d e m I), r o z h o d l o n á h r a d ě n á k l a d ů ř í z e n í v e v z t a h u m e z i d r u h o u ž a l o v a n o u a ž a l o b c e m (v ý r o k p o d b o d e m I I), ř í z e n í v e v z t a h u m e z i ž a l o b c e m a t ř e t í ž a l o v a n o u z a s t a v i l (v ý r o k p o d b o d e m I I I), r o z h o d l o n á h r a d ě n á k l a d ů ř í z e n í m e z i ž a l o b c e m a t ř e t í ž a l o v a n o u (v ý r o k p o d b o d e m I V) s t í m, ž e o ž a l o b o u u p l a t n ě n ě m n á r o k u ž a l o b c e v e v z t a h u k p r v é ž a l o v a n é a o n á k l a d e c h ř í z e n í m e z i ž a l o b c e m a p r v o u ž a l o v a n o u b u d e r o z h o d n u t o v k o n e č n ě m r o z h o d n u t í (v ý r o k p o d b o d e m V).

Ž a l o b c e s e d o m á h a l p r o t i ž a l o v a n ý m z a p l a c e n í č á s t k y 2 1 8 8 2 8 K č s p ř í s l u š e n s t v í m n a z á k l a d ě t v r z e n í, ž e j e k l i e n t e m p r v n í ž a l o v a n é, u k t e r é m á v e d e n ú č e t, ž e m u b y l a v y s t a v e n a z l a t á k r e d i t n í k a r t a a s t a l s e č l e n e m p o j i s t n ě h o p r o g r a m u p r v é ž a l o v a n é C O M F O R T P L U S. Ž a l o b o u u p l a t n ě n á č á s t k a j i s t i n y p ř e d s t a v u j e n á k l a d y n a d o p r a v u ž a l o b c e a j e h o m a n ž e l k y z B a n g k o k u d o P r a h y v y n a l o ž e n é v s o u v i s l o s t i s p o t ř e b o u o š e t ř e n í v Č e s k é r e p u b l i c e.

S o u d p r v n í h o s t u p n ě u s n e s e n í m z e d n e 5 . 1 0 . 2 0 0 9 v y z v a l p o d l e § 1 1 4 b o b č a n s k é h o s o u d n í h o ř á d u d r u h o u ž a l o v a n o u, a b y s e v e l h ŭ t ě 3 0 d n ů o d e d n e d o r u č e n í t o h o t o u s n e s e n í k ž a l o b ě p í s e m n ě v y j á d ř i l a, p ř í p a d n ě u v e d l a, z d a n á r o k ž a l o b c e u z n á v á c o d o d ů v o d u a v ý š e. V p ř í p a d ě, ž e n á r o k

žalobce uplatněný v žalobě zcela neuznává, aby vylíčila rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a označila důkazy k prokázání svých tvrzení a případné listinné důkazy, jichž se bude dovolávat, připojila k vyjádření k žalobě. Zároveň soud prvního stupně druhou žalovanou upozornil, že pokud se bez vážného důvodu ve stanovené lhůtě nevyjádří, ani v této lhůtě nesdělí, jaký vážný důvod jí v tom brání, bude mít soud za to, že nárok uplatněný v žalobě uznává, a rozhodne o žalobě rozsudkem pro uznání bez nařízení jednání ve smyslu ustanovení § 153a odst. 3 a 4 o. s. ř.

Usnesení bylo druhé žalované doručeno do vlastních rukou dne 2. 11. 2009, přičemž stejnopis žaloby jí byl doručen již 3. 8. 2009. Druhá žalovaná se však k žalobě nevyjádřila a ve stanovené lhůtě ani nesdělila důvod, jenž by jí ve vyjádření bránil. Vyjádřila se až při jednání soudu prvního stupně dne 14. 4. 2010.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že v dané věci byly vůči druhé žalované splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř., a proto takovým rozsudkem vůči ní rozhodl.

K odvolání žalobce a druhé žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 16. 12. 2010 rozsudek soudu prvního stupně v jeho výrocích pod body I a II potvrdil (výrok pod bodem I), potvrdil i jeho výrok pod bodem IV (výrok pod bodem II) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výroky pod body III a IV).

Odvolací soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně věc správně právně posoudil, uzavřel-li, že v projednávané věci byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř., neboť druhé žalované byla doručena výzva ve smyslu ustanovení § 114b o. s. ř. do vlastních rukou dne 2. 11. 2009 a žalovaná na ni způsobila nereagovala. Okolnost namítaná druhou žalovanou, že se tak nestalo prostřednictvím veřejné datové sítě, ale prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu jejího sídla, nepovažoval odvolací soud z pohledu § 49 o. s. ř. za právně relevantní a dospěl k závěru, že ostatně ani v odvolacím řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti, jež by mohly mít vliv na správnost rozhodnutí soudu prvního stupně. Odvolací soud neshledal žádné důvody ani pro změnu výroků týkajících se náhrady nákladů řízení.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala druhá žalovaná dovolání. Jeho přípustnost zakládá na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., jeho důvodnost opřela o ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., podle něhož lze namítat, že řízení je stíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a o ustanovení § 241a odst. 2 písm. písm. b) o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu spočívá podle jejího názoru na nesprávném právním posouzení věci.

Podstatou dovolacích námitek druhé žalované je výhrada ke způsobu, kterým jí byla doručena výzva soudu prvního stupně učiněná podle § 114b o. s. ř., neboť se tak podle jejího názoru stalo v rozporu s ustanovením § 45 odst. 2 o. s. ř. Současně jako otázku zásadního právního významu označila dovolatelka posouzení situace, kdy doručení výzvy podle § 114b o. s. ř. bylo uskutečněno prostřednictvím provozovatele poštovních služeb v situaci, kdy adresát – účastník řízení má zřizenu datovou schránku, přičemž se jedná o doručování podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 7. 2010 (správně od 1. 7. 2009). Otázka zásadního právního významu spočívá v posouzení, zda je možné v případě takového způsobu doručení výzvy podle § 114b o. s. ř. (při jinak splněných podmínkách) vydat rozsudek pro uznání podle § 153 odst. 3 o. s. ř. Dovolatelka odkazuje na ustanovení § 45 odst. 1 o. s. ř., podle kterého písemnost doručuje soud při jednání nebo jiném soudním úkonu, a dále na odstavec 2 téhož ustanovení, podle kterého, nedošlo-li k doručení písemnosti podle odstavce 1, doručí ji soud prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Není-li možné doručit písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, soud ji doručí na žádost adresáta na jinou adresu nebo na elektronickou adresu.

Z dikce citovaného ustanovení je tedy podle dovolatelky zřejmé, že soud byl povinen doručovat ji předmětné usnesení prostřednictvím veřejné datové sítě, nikoliv prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Nalezení datové schránky druhé žalované přitom vyplývá z obsahu spisu. Pro případ, že by záznam Obvodního soudu pro Prahu 8 v soudním spise nebyl pro odvolací soud dostatečným důkazem k prokázání skutečnosti, že dovolatelka měla v rozhodné době zpřístupněnou datovou schránku, navrhla druhá žalovaná provedení důkazu výslechem svědků – zaměstnanců dovolatelky a vyžádáním si sdělení Ministerstva vnitra. Tyto důkazy soud neprovedl, aniž by tento postup odůvodnil, čímž řízení zatížil procesní vadou.

Priorita doručování písemností orgánů do datových schránek jejich adresátů je podle názoru dovolatelky jedním ze základních principů relativně nové právní úpravy tzv. „elektronizace veřejné správy“ či „elektronizace justice“ a vyplývá i ze zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. O přednosti doručování veškerých písemností, tím spíše pak písemností, s nimiž jsou spojeny závažné právní následky, do datové schránky, svědčí i důvodová zpráva k citovanému zákonu č. 300/2008 Sb. i důvodová zpráva k zákonu č. 7/2009 Sb., kterým se mění občanský soudní řád.

Tím, že dovolatelce nebyla předmětná výzva doručena do datové schránky, nebyly splněny právní náležitosti, které zákon vyžaduje pro to, aby nastala fikce uznání nároku podle § 114b o. s. ř. Dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu, příp. i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil příslušnému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) se zřetelem k bodu 7 článku II zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou a obsahuje stanovené náležitosti, zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Dospěl přitom k závěru, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Rozsudek odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, neboť otázkou zákonného postupu soudu při doručování usnesení vydaného podle § 114b odst. 1 o. s. ř., ve znění po novele provedené zákonem č. 7/2009 Sb., se Nejvyšší soud ve své judikatuře dosud nezabýval.

Usnesení, kterým předseda senátu žalovanému podle § 114b odst. 1 o. s. ř. ukládá, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení, je listinou, kterou soud žalovanému doručuje do vlastních rukou, přičemž je vyloučeno náhradní doručení (srov. též § 49 odst. 5 o. s. ř.). Pořadí a způsob doručování přitom stanoví § 45 o. s. ř., z jehož obsahu vyplývá, že je zde stanoveno pořadí, v jakém má soud přistoupit k doručování listin. Listinu má soud v první řadě doručit při jednání nebo jiném úkonu soudu. V případě, že nedošlo k tomuto doručení, soud přistoupí k doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky adresáta. Nemá-li adresát zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku, není-li datová schránka v provozu (nelze do ní zasílat dokumenty) nebo nepodařilo se doručit do datové schránky, listiny se doručují prostřednictvím

veřejné datové síť na elektronickou adresu. Jestliže adresát soudu nesdělil svou elektronickou adresu, jestliže se nepodařilo doručit na elektronickou adresu nebo jestliže doručení na elektronickou adresu neumožňuje povaha doručované listiny, soud přistoupí k doručení prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce. Předseda senátu (samosoudce), soudní komisař nebo jiná soudní osoba jsou stanoveným pořadím vázáni. V případě, že je možné adresátu doručovat prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, nesmí soud nařídít doručení prostřednictvím doručujícího orgánu (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. Komentář. I. vydání, Praha, C. H. Beck, 2009, strana 298 a 299).

V nyní posuzované věci se z obsahu spisu podává, že soud prvního stupně vydal předmětné usnesení s výzvou k vyjádření podle § 114b odst. 1 o. s. ř. pro druhou žalovanou dne 5. 10. 2009 a toto usnesení bylo druhé žalované doručeno prostřednictvím provozovatele poštovních služeb dne 2. 11. 2009, kdy je žalovaná převzala. Přitom soud prvního stupně dne 27. 10. 2009 zjistil dle „Výpisu provedení kontroly DS“, že u druhé žalované byla zjištěna datová schránka. Soud prvního stupně měl tudíž doručovat předmětné usnesení vydané podle § 45 o. s. ř. druhé žalované do její datové schránky.

Z uvedeného je zřejmé, že soud prvního stupně nerespektoval zákonem stanovené závazné pořadí pro doručování listin (citovaný § 45 o. s. ř.) a také ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, podle něhož umožňuje-li to povaha dokumentu, orgán veřejné moci jej doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje na místě. Umožňuje-li to povaha dokumentu a má-li fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba zpřístupněnu svou datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje dokument této osobě prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě.

Nejvyšší soud poté zkoumal, zda nerespektování zákonem stanovených pravidel pro doručování mohlo mít vliv na účinnost takového doručení za situace, kdy si adresát písemnosti, tedy účastník řízení, doručované rozhodnutí soudu převzal a mohl se s jeho obsahem fakticky seznámit. Na jedné straně je nutno trvat na tom, aby bylo řádně doručováno, neboť v opačném případě by účastníci řízení mohli být výrazně dotčeni na svých právech, ale na druhé straně nelze přijmout formalistický přístup, je-li naplněna materiální funkce doručení, tj. seznámení se s obsahem písemnosti. Pokud se účastník řízení s obsahem doručované písemnosti seznámil, potom otázka, zda bylo doručení vykonáno předepsaným způsobem, ztrácí význam. Nedodržení formy tedy samo o sobě neznamená, že se doručení musí zopakovat, rozhodující vždy je, zda se předmětná písemnost dostala do rukou adresáta. Z platné právní úpravy přitom nevyplývá neúčinnost takového doručení.

Uvedené závěry respektuje také ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 8 As 31/2001-88, jeho rozsudek ze dne 16. 12. 2010, č. j. [1 As 90/2010-95](#), nebo jeho rozsudek ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 Asv 148/2008-73) i odborná literatura k zákonu č. 300/2008 Sb. (srov. Macková, A., Štědroň, B., Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem. Praha. Wolters Kluwer ČR. 2009. str. 81 – 82). Taktéž Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. [IV ÚS 3807/11](#), dospěl k závěru, že nepovažuje doručení usnesení exekutora, které bylo doručeno prostřednictvím poštovního doručovatele, a mělo být primárně doručováno do datové schránky stěžovatele, za takové pochybení, které by mohlo mít za následek porušení ústavně zaručených práv stěžovatele. Podstatné je, že usnesení exekutora (obsahující poučení o možnosti podat odvolání) bylo stěžovateli doručeno, resp. stěžovatel si je osobně převzal a mohl se s ním tudíž seznámit.

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolacím soudem učiněný výklad ustanovení § 153a o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 114b o. s. ř. je správný a uplatněný dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci nebyl naplněn.

Nejvyšší soud proto dovolání druhé žalované podle § 243b odst. 2, věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.